

AGRICULTURĂ BIOLOGICĂ

SUSȚINUTĂ DE COMUNITATE

.....

ÎNDRUMARE PENTRU UN TRAI MAI BUN
www.maibine.org / www.traieste.maibine.org

1

PROGRAMUL DE COOPERARE ELVETIANO-ROMÂN
SWISS-ROMANIAN COOPERATION PROGRAMME

Mai bine
etic. ecologic. echitabil.

equiterre

Partnerin für nachhaltige Entwicklung
Partenaire pour le développement durable

Autor:

Anca Gheorghică

Editor grafic:

Daniela Tanasă

Ilustrator:

Daniela Tanasă

Corector:

Ana Maria Ungureanu

Asociația Mai Bine

Str. Gavriil Musicescu nr. 14,

Iași, 700127

contact@maibine.eu

www.maibine.eu

Iași, februarie 2014

Ghid realizat de Asociația Mai Bine

în cadrul proiectului Instrumente Educative și Participative pentru Dezvoltare Durabilă, co-finanțat printr-un grant din partea Elveției prin intermediul Contribuției Elvețiene pentru Uniunea Europeană extinsă și implementat în parteneriat cu equiterre – Partenaire pour développement durable.

CUPRINS

4

Gândește global, acționează local

6

Rețele alimentare alternative

10

Teikei – modelul pioner japonez

12

Modelul anglofon

14

Grupurile de Achiziții Solidare din Italia

16

Asociațiile de Menținere a Agriculturii Țărănești în Franța

20

Asociațiile de Sprijin a Agriculturii Țărănești

22

Glosar de termeni cheie

23

(Re)surse

GÂNDEȘTE GLOBAL, ACȚIONEAZĂ LOCAL

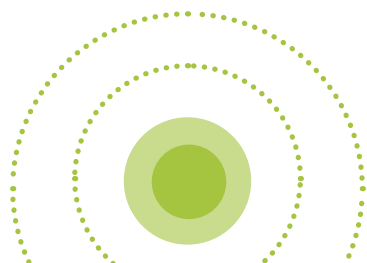
Unul dintre sloganurile cele mai populare din ecologia politică, se mulează perfect în experiențele care prind contur prin reconectarea orașenilor cu fermierii din proximitate.

Această uniune se realizează pe baza satisfacerii uneia dintre nevoile primare, cum este alimentația, dar deseori merge mai departe petru a dezvolta sensibilizarea cu privire la principii precum: suveranitate alimentată, sustenabilitate, localizare.

Agricultura biologică, biodinamică sau permacultura sunt unele dintre formele prin care se poate practica agricultura sustenabilă. Atentă și respectuoasă față de mediul natural și de sănătatea umană, ea este capabilă

să ofere produse bune, sănătoase și gustoase la un nivel satisfăcător pentru cererea venită din orașe, unde un număr din ce în ce mai mare de persoane, prin intermediul consumului critic și conștient, se îndreaptă în aceeași direcție: solicită introducerea de norme etice în piața liberă și în modalitățile de producție alimentară, precum și posibilitatea unor alegeri conforme cu propriile valori.

AGRICULTURA INTENSIVĂ

se bazează pe utilizarea fertilizatorilor chimici, a ierbicidelor, fungicidelor, insecticidelor, regulatorilor de creștere a plantelor și pesticidelor, și este de asemenea asociată cu creșterea mecanizării agriculturii. Are efecte negative asupra mediului și asupra sănătății umane.

Aceste efecte se manifestă în mai multe feluri:

- sărăcirea fertilității solului de-a lungul timpului (unele dintre cele mai fertile pământuri ale lumii au fost transformate în deșert prin aceste practici);
- contribuie la difuzarea organismelor patogene (din deșeurile animale);
- exportă pesticide și nitrogen către apele costiere, și eroziunea solului transportat ca sedimente în suspensie;
- distrugerea critică a unor habitate naturale;
- reducerea substanțială a biodiversității.

Folosim acum de 42 de ori mai multe pesticide decât în urmă cu 50 de ani, iar chimicalele utilizate sunt cam de 10 ori mai toxice.

Sectorul agricol intensiv este responsabil într-o mare măsură de poluarea apelor de suprafață și de reziduurile de pesticide în apa subterană.

Agricultura este responsabilă pentru aproximativ 50% din poluarea cu nitrogen a râurilor în Uniunea Europeană.

Cu ajutorul apei de ploaie, fertilizantii chimici sintetici se scurg în râuri și ajung în apa noastră subterană. Rezultă astfel o acumulare de chimicale în sursele noastre de apă, distrugerea ecosistemelor naturale și poluarea apei.

24 miliarde de tone de sol de suprafață sunt pierdute la nivel global anual din cauza practicilor agricole intensive și abordate superficial. Ca dovadă clară a degradării mediului natural pe pământul arabil european, în ultimii 25 de ani păsările asociate acestui tip de ecosistem s-au redus la aproape jumătate. În același timp, paradoxal și absurd, pierdem mai multe recolte anual decât cele pe care le pierdeam înainte de începerea folosirii acestor tipuri de pesticide.

REȚELE ALIMENTARE ALTERNATIVE

Se dezvoltă progresiv în din ce în ce mai multe țări, reflectând o mișcare care are ambiția nedeclarată și un potențial semnificativ de a schimba lumea și economia de la firul ierbii, prin mici schimburi cotidiene.

Sunt inițiative de scurtare a filierei consumator – producător, prin care se stabilește un raport direct de încredere între cel care produce și cei care consumă, în opoziție cu comerțul anonim și standardizat de mare distribuție.

În ceea ce privește istoricul acestui demers, originea este trasată în anii '60, în Japonia, în mișcarea unor femei care, preocupate de consecințele intensificării agriculturii, pentru a evita „otrăvirea” familiilor lor, au decis să se grupeze și au creat primul Teikei. În aceeași epocă, experiențe comunitare similare s-au dezvoltat în Europa (Germania, Austria și Elveția), iar la mijlocul anilor '80 ai secolului trecut, conceptul a fost importat de SUA, unde ia numele de „Community Supported Agriculture” (Agricultură sprijinită de comunitate). Odată cu anii 2000, fenomenul se propagă în toată lumea, iar în prezent în Japonia o familie din patru participă într-un Teikei, în Marea

Britanie există peste 1000 grupuri, iar în SUA și Canada mișcarea regrupează peste 100 000 de familii.

Asigurarea unei diversități cât mai mari a produselor este unul dintre principiile de funcționare.

Consumatorii redescoperă prin aceste rețele gustul veritabil al produselor locale, de sezon. De exemplu, în imaginile atașate se pot vedea unele produse livrate în cadrul parteneriatului pilot din Iași: flori de salcâm și dulceață de salcâm, hațmațuchi, ștevie, leurdă, mușețel.

EXEMPLE DE REȚELE:

- Agricultură sprijinită de Comunitate (CSA-Community Supported Agriculture) în țările anglofone și în Canada;
- Asociații pentru menținerea agriculturii țărănești (AMAP - Association pour le maintien de l'agriculture paysanne) în Franța;
- Teikei în Japonia;
- Reciproco în Portugalia;
- Agricultură solidară (Solidarische Landwirtschaft) în Germania;
- Agricultură la scară umană (Andelslandbruk) în Norvegia;
- Grupuri de Achiziții Solidare (GAS - Gruppi di Acquisto Solidale) în Italia;
- Agricultură empatică în Bulgaria;
- Asociații pentru Susținerea Agriculturii țărănești (ASAT) în România;
- Grupuri de schimburi solidare (GSR - Grupa solidarne razmjene) în Croația;
- Agricultură contractuală de proximitate în Elveția.

Cele mai multe dintre diferitele modele de rețele sunt reprezentate în rețeaua internațională Urgenci, sub terminologia de parteneriate locale și solidare între producători și consumatori.

Diferitele rețele urmăresc să aducă împreună micii producători rurali și consumatorii urbani, pentru a recrea un raport fiduciar și solidar între oraș și sat și pentru a reface fractura dintre mediul natural și societate care s-a creat odată cu industrializarea și modernizarea agricolă.

Fiecare rețea are o anumită specificitate, însă, deși s-au dezvoltat în mare parte independent, toate relevă totodată o clară similitudine în abordarea formelor de schimb direct între consumatori și producători. Se reflectă astfel faptul că, în mare parte, aceste experiențe au luat naștere ca reacție la industrializarea agriculturii, la comerțul risipitor și la transportul pe distanțe absurde al alimentelor pe care le consumăm, precum și din nevoia de a transpune, în numeroase părți ale globului, tematicile iscate din mișcările fermierilor.

Reprezintă forme de susținere a agriculturii naturale, biologice, practicate la scară mică, prin care se reevaluează rolul cultivatorilor, fiindu-le răsplătite mai bine meritele muncii și cunoștințelor tradiționale. Aceste experiențe de filieră scurtă favorizează totodată aprovizionarea cu alimentele specifice locului, contribuind astfel la economia locală,

dezvoltând simțul de apartenență la comunitate și încurajând o gestiune corectă a teritoriului. Sunt practici prin care agricultorii au din nou un rol central în producția alimentelor, în timp ce orașenii își reînșușesc puterea de a alege în calitate de consumatori.

Pe scurt, prin intermediul acestor inițiative fiecare câștigă: agricultorii, prin câștiguri mai mari ca urmare a vânzării directe, cât și prin și o recunoaștere și apreciere adecvată a muncii lor; consumatorii, datorită posibilității de a dispune de alimente proaspete de calitate, la un preț accesibil; comunitățile rurale, întrucât prin aceste schimburi se pune în mișcare un cerc virtuos pentru toată economia locală.

Cum una dintre categoriile de consum cu cel mai mare impact asupra mediului natural este cea a consumului de alimente, cel mai mare câștigător este natura: prin adoptarea agriculturii sustenabile, prin reducerea distanței pentru transportarea alimentelor, prin aplicarea criteriului de sezonabilitate și anularea călătoriilor aeriene necesare pentru a aduce pe masa noastră alimente produse în cealaltă parte a planetei.

TEIKEI – MODELUL PIONER JAPONEZ

Deloc întâmplător este faptul că germenii agriculturii naturale, sprijinită de comunitate, au apărut în Japonia, țară cu o lungă tradiție cooperatista, în care astăzi aproximativ un sfert din populație este membru într-o cooperativă.

În a doua jumătate a anilor '60 a fost fondat primul sistem de tip Teikei - cuvânt care s-ar traduce prin punerea amprentei țărănești pe alimente. Eforturile inițiativelor Teikei au fost ulterior coordonate de Asociația Japoneză pentru Agricultură Organică, fondată în anul 1971, și de către Fundația Internațională pentru o Agricultură Naturală.

Scopul de la care s-a pornit a fost crearea unui sistem de distribuție alternativ, independent de piața convențională. Deși formele de dezvoltare diferă, Teikei reprezintă la bază un sistem direct de distribuție, bazat pe înțelegere mutuală a nevoilor consumatorilor și fermierilor, și în care ambele părți furnizează muncă și capital pentru a susține sistemul. Nu este doar o idee practică, ci și o filozofie dinamică pentru a determina oamenii să gândească un trai mai bun pentru consumator

și pentru producător deopotrivă, prin interacțiunea dintre ei.

Ca particularitate, Asociația Japoneză pentru Agricultură Organică s-a opus o lungă perioadă de timp certificării organice și intervenției guvernamentale, susținând auto-suficiența, cooperarea și încrederea între consumatori și producători.

PRINCIPIILE TEIKEI

Principiul asistenței mutuale

Construirea unei relații prietenoase și creative, nu doar ca simpli parteneri comerciali;

Principiul producției planificate

Realizarea producției în funcție de planuri prestabilite pe baza înțelegerii între consumatori și fermieri;

Principiul acceptării produselor

Acceptarea de către consumatori a tuturor produselor oferite de fermieri;

Principiul concesiunii mutuale

Stabilirea prețurilor în spiritul beneficiilor mutuale;

Principiul consolidării relațiilor de prietenie

Maximizarea contactului între parteneri, a comunicării, încrederii și respectului mutual;

Principiul auto-distribuției

Administrarea distribuției, fie prin intermediul consumatorilor, fie de către producători;

Principiul gestiunii democratice

Ambele părți ar trebui să evite dependența de un număr limitat de lideri în activități, și să încerce să participe democratic, cu responsabilități pentru toți membrii;

Principiul învățării

Conștientizarea importanței studierii chestiunilor legate de agricultură organică;

Principiul scării de grup potrivite

Menținerea unui număr limitat de membri în grupuri, pentru gestionarea adecvată;

Principiul dezvoltării constante

Recunoașterea faptului că începuturile sunt dificile și determinarea de a progresa constant, chiar dacă încet, spre scopul final al agriculturii organice și al unui trai durabil.

MODELUL ANGLOFON

Agricultura sprijinită de comunitate a început în Statele Unite în anii '80, influențată de ideile europene cu privire la agricultură biodinamică, formulate de Rudolf Steiner. Doi fermieri europeni din Elveția și Germania au co-fondat primul proiect agricol sprijinit de comunitate, intitulat Topinambur.

Astăzi, chiar dacă funcționarea miilor de rețele variază de la un parteneriat la altul, și a evoluat de-a lungul timpului, trei caracteristici comune grupurilor au rămas constante:

1. emfază pe produse locale ale comunității;
2. plata în avans sezonier a unei cotizații;
3. livrări săptămânale către membri/abonați.

Funcționarea parteneriatelor se bazează, de asemenea, pe patru condiții practice:

1. fermierii cunosc nevoile comunității;
2. consumatorii au oportunitatea de a-și exprima nevoile și limitările de ordin financiar;
3. angajamentele între consumatori și fermieri sunt stabilite în mod conștient;
4. nevoile fermierilor sunt recunoscute.

Primul pas în planificare este dezvoltarea unui grup coeziv de membri interesați să finanțeze bugetul necesar culturii unui sezon, pentru a primi alimente de calitate. Modurile de realizare a plăților și de distribuire a produselor variază destul de mult de la un parteneriat la altul. În cele mai multe dintre primele inițiative a existat un grup nucleu de membri, care să decidă și să gestioneze aspecte legate de marketing, distribuție, administrare și responsabilități. Aceste inițiative cu un grup nucleu de oameni responsabili au un mai mare succes.

Asociația Japoneză pentru Agricultură Organică, 1978

PARTICULARITĂȚI

O variație a acestui model, din ce în ce mai comună, este cea a CSA-urilor de tip **mix and match** care funcționează **ca la piață**. În loc să se pregătească un coș standard de legume pentru fiecare membru în fiecare săptămână, membrii își umplu singuri coșurile în funcție de alegerile personale cu anumite restricții (numai un pepene de familie, de exemplu). Unii fermieri încurajează membrii să se servească din cele disponibile, lăsând deoparte produsele care nu-i interesează. Produsele care rămân sunt deseori donate unor **bănci de alimente pentru nevoiași**.

Sunt de asemenea oferite burse pentru cei care nu-și permit plata unui abonament complet, și programe speciale cu oferte de lucru pentru membrii cu venituri scăzute (muncă la fermă în schimbul abonamentului). Majoritatea rețelelor americane **organizează evenimente educaționale și sociale**, precum picnicuri la fermă, porți deschise, vizite pedagogice pentru copii, evenimen caritabile etc.

GRUPURILE DE ACHIZIȚII SOLIDARE DIN ITALIA

.....

Primul grup de achiziții solidare - GAS - s-a înființat în 1994, în regiunea italiană Emilia Romana. În anul 1999, când a avut loc prima întâlnire a membrilor, inițiată Bio-logico Bio-etico, existau deja 18 de grupuri, pentru ca începând cu anul 2000 inițiativa să se răspândească în întreaga peninsulă.

.....

Estimările recente cu privire la numărul membrilor GAS depășesc numărul de 200.000, reflectând un succes considerabil. Fiecare familie cheltuie anual o medie de 2000 de euro pentru cumpărăturile realizate prin intermediul unui astfel de grup. Încet, dar sigur, numărul persoanelor din Italia care schimbă direcția banilor dinspre magazinele de largă distribuție către schimburi comerciale bazate pe proximitate și contact direct este sporit.

Fiecare GAS are scopuri multiple: înainte de toate, cel de a promova conștientizarea consumatorilor cu privire la rolul și puterea pe care o au; în al doilea rând sprijină distribuția produselor locale (sau, dacă nu

locale, certificate fair trade) care vin de la firme și/sau ferme care operează legal, cu respect față de muncitori și față de mediu; sprijină fermierii care produc organic; nu în ultimul rând, încurajează relațiile între producători și membrii GAS, solidaritatea și fraternitatea dintre ei.

Așa cum menționează reprezentanții rețelei, un GAS poate fi descris prin trei adjective: mic, pentru a permite o organizare simplă și a putea favoriza relaționarea între membri; local, pentru că sunt interesați și responsabili cu privire la teritoriu; etic, pentru că sunt solidari cu membrii, producătorii și mediul natural.

PARTICULARITĂȚI GAS

Particularități în comparație cu celelalte modele expuse:

Abordarea cea mai etică:

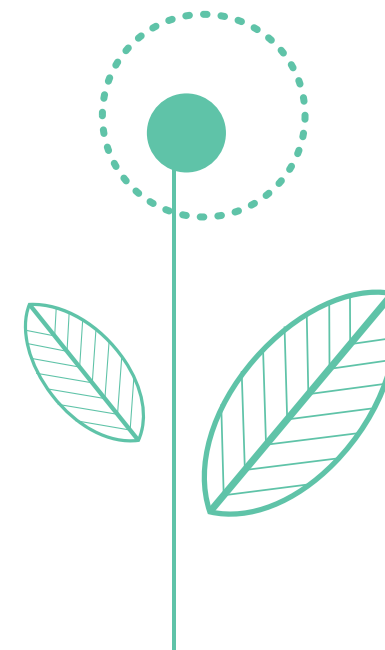
alegerea produselor și producătorilor este crucială și membrii sunt constant în căutarea de produse și de producători care corespund unor criterii etice foarte stringente.

Varietatea cea mai mare de produse:

grupurile și relațiile stabilite în cadrul lor nu se limitează doar la produsele alimentare, ci s-au extins pentru a include toată aria de consum, de la cosmetice și textile, până la servicii bancare etice și oferte turistice responsabile.

Cea mai mare vizibilitate și activitate de promovare prin intermediul rețelelor de GAS:

ediția din 2012 a întâlnirii anuale Terra Futura din Florența a avut peste 80.000 de vizitatori și 550 de zone de expunere, 1000 de speakeri, 230 de activități de animație, expoziții și ateliere, 4000 de organizații reprezentate în cele 12 secțiuni tematice ale evenimentului și 600 de întâlniri în cadrul Bursei firmelor responsabile, care promovează noile oportunități pentru afaceri verzi și sociale.

ASOCIAȚIILE DE MENȚINERE A AGRICULTURII ȚĂRĂNEȘTI ÎN FRANȚA

Asociațiile de Menținere a Agriculturii țărănești - AMAP - au obiectivul de a contribui la dezvoltarea unei agriculturi durabile și la promovarea unei economii solidare între oraș și sat. Un AMAP este o asocierie între un producător și un grup de consumatori, pentru susținerea agriculturii țărănești, având drept obiectiv prezervarea și continuarea activității fermelor de proximitate, într-o logică a agriculturii durabile.

Primul AMAP a fost creat în anul 2001, în Franța, și de atunci numărul a crescut sub formă exponențială, parteneriatele de tip AMAP fiind astăzi prezente în toate regiunile Franței. În 2012 existau mai mult de 1600 de parteneriate care deserveau mai mult de 50 000 de familii și aproape 200 000 de consumatori.

Fiecare parteneriat AMAP reunește un grup de consumatori și un producător din proximitate, într-un parteneriat exprimat printr-un contract de angajament, prin intermediul căruia fiecare consumator cumpără la începutul unui sezon o parte din producția agricultorului, producție ce îi este livrată periodic la un preț constant. Producătorul se angajează să furnizeze produse de calitate în acord cu principiile AMAP.

PRINCIPIILE AMAP

1. O producție de dimensiune umană, adaptată tipurilor de cultură și modului de creștere a animalelor specifice contextului local;

2. O producție care să respecte natura, mediul înconjurător și animalele:

dezvoltarea biodiversității culturilor, fertilității solului, producerea fără îngrășăminte chimice de sinteză și pesticide, gestionarea economică a apei;

3. O bună calitate a produselor: din punct de vedere gustativ, al sănătății și al mediului înconjurător;

4. Sprijin pentru o agricultură țărăneasă locală;

5. Solidaritate și legături active cu toți actorii locali implicați

pentru a menține o agricultură durabilă și un comerț solidar;

6. Respectul față de normele sociale, în raport cu angajații fermei, incluzând aici și personalul temporar (sezonier);

7. Promovarea transparenței

în actele de cumpărare, de producție, de procesare și de vânzare a produselor;

8. Acompanierea producătorilor spre autonomie, înțeleasă drept capacitatea de a fi stăpân pe propriile alegeri;

9. Proximitatea producătorului și consumatorilor

este indispensabilă pentru o legătură directă între ei, și pentru a favoriza circuitul cel mai scurt al produselor alimentare;

10. Un parteneriat AMAP pentru fiecare producător și grupul său local de consumatori;

11. Formalizarea și respectarea contractelor

în fiecare sezon între consumatori și producători;

12. Niciun intermediar între producător și consumator,

niciun produs nu poate fi cumpărat de către producător și revândut consumatorilor;

13. Stabilirea în fiecare sezon a unui preț echitabil între producător și consumatori;

14. O informare frecventă a consumatorilor
cu privire la procesul de cultivare a produselor;

15. Solidaritatea consumatorilor cu producătorul în timpul incidentelor naturale;

16. O participare activă a consumatorilor AMAP,
exprimată inclusiv prin responsabilizarea față de creșterea numărului de aderenți;

17. Sensibilizarea aderenților ASAT
cu privire la particularitățile agriculturii țărănești.

Realizarea unui parteneriat AMAP se face la inițiativa unui grup de consumatori motivați, care dorește să susțină o agricultură țărănească de proximitate. Acest grup trebuie să identifice un producător local care se angajează să respecte principiile generale ale AMAP. Odată identificat producătorul, grupul consumatorilor realizează o vizită la ferma agriculturii. În cele din urmă, consumatorii și producătorul vor stabili împreună un mod de funcționare în conformitate cu principiile acestei Carte AMAP, definitivând totodată și contractul.

PARTICULARITATEA MODELULUI FRANCEZ

Aceasta ține în primul rând de o mai mică flexibilitate în modurile de dezvoltare și de funcționare a parteneriatelor. De exemplu:

1. respectul Cartei AMAP

constituie condiția inițială pentru asocierea de tip ASAT între producător și consumatori, și sutele de parteneriate franceze s-au constituit pe baza acestei carte.

2. toate produsele (legume, fructe, brânză etc.) trebuie să provină din exploatarea producătorului.

3. niciun produs nu poate fi cumpărat și revândut.

4. livrarea

trebuie să se realizeze **în mod direct** de către producător.

5. pe timpul vacanței, fiecare membru ASAT trebuie să își găsească un înlocuitor

pentru preluarea coșului, la fel și în situația în care trebuie să renunțe la contract.

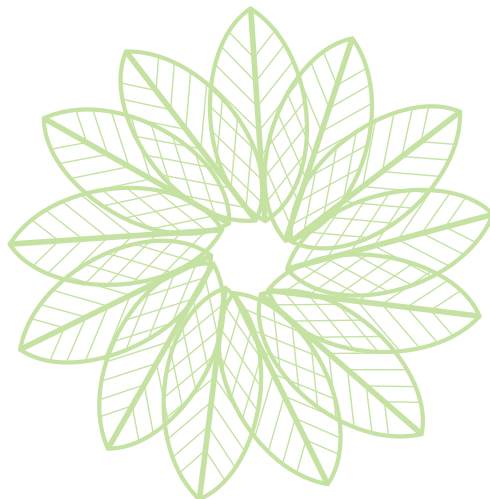
ASOCIAȚIILE DE SPRIJIN A AGRICULTURII ȚĂRĂNEȘTI

În România, primul demers de succes de agricultură susținută de comunitate, a fost inițiat în 2008, în Timișoara, prin intermediul Centrului de Inițiative Etice și Solidare – CRIES.

Un grup AMAP reprezintă un parteneriat de solidaritate între consumatori din orașe și mici fermieri din proximitate, pe o rază de aproximativ 50 de km. Prin intermediul unui contract, fiecare consumator cumpără la începutul unui sezon o parte din producția agricultorului, producție care îi este livrată periodic la un preț constant.

Parteneriatele AMAP s-au inspirat din modelul francez al AMAP-urilor, adoptând principiile (vezi pagina 18-19) și cartea acestuia, și se pot dezvolta prin asocierea informală a unui grup de consumatori și un mic producător agricol, pe baza Cartei ASAT/ AMAP. Parteneriate există astăzi în Timișoara, Cluj-Napoca, Arad, Oradea, Târgu Secuiesc și București.

În Iași, Mai Bine intenționează stabilirea primului parteneriat în anul 2014. În prezent, un grup de aproximativ 18 consumatori sunt într-o fază pilot ce are ca scop identificarea celor mai bune forme de dezvoltare, a nevoilor și preferințelor consumatorilor interesați, precum și a fermierilor care să poată răspunde acestora.

Detalii pe www.maibine.eu, www.asatromania.ro

Dacă ești interesat/ă fie să faci parte dintr-un grup, fie să inițiezi unul, scrie-ne un e-mail la contact@maibine.eu sau asat@cries.ro, pentru a cere informații și sprijin.

GLOSAR DE TERMENI CHEIE

Agricultură biodinamică:

metodă organică de a cultiva pământul, dezvoltată inițial de Rudolf Steiner, fondatorul antroposofiei, care constă într-o abordare holistică a procesului agricol. Una dintre primele mișcări pentru agricultura sustenabilă tratează fertilitatea solului, creșterea plantelor și îngrijirea animalelor ca activități interrelaționate.

<http://antroposofie.ro>

Agricultură civică:

tendența spre agricultură și producție de hrană locală, strâns legată de dezvoltarea socio-economică, o alternativă sustenabilă la practiciile convenționale, distructive, a agriculturii convenționale de scară mare; datoria civică a cetățenilor de a sprijini angajamente agricole importante;

Fair trade:

unele produse pe care le consumăm frecvent (de exemplu cacaoa sau cafeaua) pot fi cultivate doar în anumite zone ale planetei, de multe ori departe de locul de consum. Certificarea FairTrade reprezintă o alternativă care garantează respectarea drepturilor și asigurarea unui trai decent pentru producători și investiții durabile în comunitățile din care fac parte.

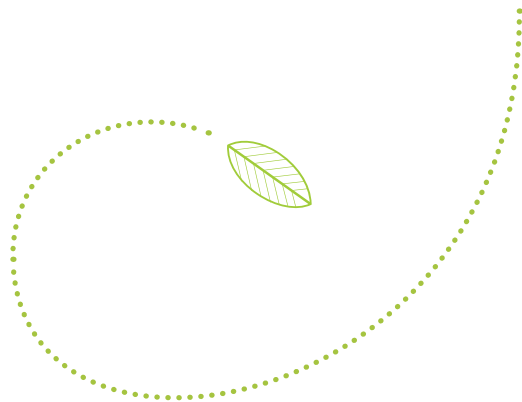
Permacultură:

termenul provine din contracția sintagmelor agricultură permanentă și cultură permanentă și se referă la proiectarea unui habitat uman ecologic, și a unui sistem de producere a hranei integrat armonios în mediul natural, imitând formele și modul de relaționare din microclimatul respectiv.

www.permacultura.ro

Locavor:

termen care își are etimologia în cuvintele latine vorare – a mânca și localis- local, desemnând persoane care aleg să se hrănească cu hrană produsă în zona în care locuiesc. Introdus de curând în limba română de Matei Vișniec (2011), cuvântul are mari șanse să devină uzual în curând, cum s-a întâmplat deja în unele state americane și în Europa Occidentală. Cuvântul locavor a fost declarat cuvântul anului în New Oxford Dictionary (2011: 245).

(RE)SURSE:

În limba română:

Parteneriatele ASAT în România: www.asat-romania.ro

Centrul de Resurse pentru
Inițiative Etice și Solidare: www.cries.ro

În limbi străine:

URGENCI – Rețeaua Internațională a proiectelor pentru
Agricultură sprijinită de comunitate: www.urgenci.net

Rețeaua AMAP: www.reseau-amap.org/amap.php
<http://miramap.org/-Les-AMAP-.html>

Asociația Japoneză pentru Agricultură Organică:
www.joaa.net/english/teikei.htm#ch3-1

Rețeaua Grupurilor de Achiziții Solidare din Italia: www.retegas.org

SURSE FOTOGRAFII

Centrul Urban de Inițiative Bune www.incuib.ro
Ilinca Tudose www.laminesubnuc.ro

